

מדינת ישראל

ע"י פרקליטות המדינה
משרד המשפטים
רח' צלאח א-דין 29, ירושלים
טל': 02-6466465; פקס: 02-6468030

המעוררת

- נ ג ד -

1. גוסאי בן חוסני אל אסד

יליד 25/11/1999, ת"ז 208284265
ע"י ב"כ עו"ד תאמר אסדי
מרח' שדרת הערים התאומות 4, באר שבע
טל': 050-4043389; מייל: tamer.law2021@gmail.com

2. ואל בן אחמד אלאסד

יליד 2/2/2002, ת"ז 212653448
ע"י ב"כ עו"ד אבי חימי
מרח' דרך בגין מנחם 7, רמת גן
טל': 03-6127755, 03-6127744; פקס: 050-5201193

3. עומאר בן סלימאן אלאסד

יליד 3/3/2002, ת"ז 212882021

4. חסן בן פואד אלאסד

יליד 28/4/2001, ת"ז 323041608
שניהם ע"י ב"כ עו"ד מוסטפא נסאר
מרח' שדרות רגר 28, באר שבע
טל': 08-6271126; פקס: 08-6283367

5. (קטין – בעת ביצוע העבירות)

יליד 20/9/2004, ת"ז ...
ע"י ב"כ עו"ד אבי חימי
מרח' דרך בגין מנחם 7, רמת גן
טל': 03-6127755, 03-6127744; פקס: 050-5201193

המשיבים

הודעת ערעור

"תמצות האירוע המרכזי שבבסיס גזר דין זה לכדי לשדו מציג לנו תמונה שבה המון חוסם אוטוסטרדה בשעת ליל. ההמון מקים נקודת מחסום מאולתרת על האוטוסטרדה. בנקודת המחסום נערכת סלקציה. נהג שאיננו יהודי משוחרר לדרכו. לעומת זאת, אם התברר כי הנהג הוא יהודי או שמא רק נחשד הוא ככזה, אזי ההמון צועק בהשתלהבות "יהודי"

יהודי" ומחל לבצע בו לינץ' או כמעט לינץ'. ההמון פורץ בפרץ אלימות קשה במסגרתו הוא מיידה אבנים על היהודי הישוב ברכבו. לעיתים היהודי נחבל קשות ברכבו, לעיתים מנסים לפגוע בו ומעלים באש את רכבו לאחר שהוצא ממנו ולעיתים "רק" הורסים את רכשו.

והמביט בתמונה קשה וקודרת זו עלול בטעות לחשוב שמדובר בתמונה מימים אפלים של המאה שעברה באירופה. ולא היא. מדובר בתמונת המציאות של ישראל בחודש מאי 2021. מציאות שבה ביקשו הנאשמים ואחרים לקעקע את זכותו של יהודי, כל יהודי, לחיות בביטחון בביתו הלאומי, במולדתו, במדינת ישראל. על מעשיהם אלה ייתנו הנאשמים את הדין.

ואם תמונת מציאות זו אינה מספיק קודרת, נזכיר שהנאשמים עשו את מעשיהם בימים שבהם מדינת ישראל התמודדה עם מתקפת טילים על-ידי ארגון טרור לאומני שאיננו מכיר בה, וזאת בניסיון להגן על כלל יושביה, היהודים ואלה שאינם יהודים. ואל לו למביט בתמונה לטעות. על-פי הדין במדינה, לו הפורעים היו יהודים ואלה היו מבקשים לפגוע במי שאינם יהודים, דינם היה זהה. היו נותנים הם את הדין באותו האופן, וכבר היו דברים מעולם." [פתח גזר הדין מושא הערעור].

מוגש בזאת ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כבוד השופט יובל ליבדרו) בת"פ 65070-08-21, מיום 29.1.24.

עניינו של ערעור זה בפרעות בהיקף נרחב שכוונו כלפי יהודים שנעו על כביש מספר 6 בעת המערכה הצבאית "שומר חומות". סדרת אירועים אלימים ומתמשכים על רקע גזעני שלקחו בהם חלק מתפרעים רבים, בהם המשיבים, ואשר היו להם השלכות הרסניות על חיי נפגעי העבירה, יצרו בהלה ופחד בקרב נהגים נוספים שנקרו למקום ולמזלם הספיקו לברוח מההמון הזועם, וערערו את תחושת הביטחון של כלל אזרחי מדינת ישראל, יהא מוצאם אשר יהא.

כתב האישום בו הורשעו המשיבים מתאר, בין היתר, שעות של התפרעות אלימה במקטע בכביש מספר 6, שכללה חסימה של הכביש, יידוי אבנים לעבר רכבים שעברו במקום, הבערת צמיגים שהונחו על הכביש, עצירת התנועה ותקיפה ישירה של שלושה נהגים יהודים, או שנחזו כיהודים. באחד חבלו קשות, באחרים חבלו ברמות פגיעה שונות ופגעו ברכושם בכך שהעלו את רכבם באש לאחר שהוצאו ממנו, בזזו ושדדו אותם, ובכולם – ביצעו תקיפה המונית ואלימה – וכל זאת במטרה לעורר פחד ובהלה בציבור ולפגוע בקורבנות אך בשל מוצאם. אירועים, שכפי שציין בית משפט קמא הנכבד, נראה כי לקוחים מימים אפלים ממאות קודמות בעידן שלפני הקמת מדינת ישראל.

בגין מעורבותם באירועים האמורים נגזרו על המשיבים, בין היתר, העונשים הבאים: על המשיב 1, 10 שנות מאסר; על המשיבים 2-4, 7.5 שנות מאסר; ועל המשיב 5, 3 שנות מאסר. המערערת סבורה כי עונשים אלו אינם הולמים את מעשיהם החמורים של המשיבים. המערערת סבורה כי מדובר בסדרת אירועים בהיקף ובחומרה חסרי תקדים, וכי אכזריותם ופגיעתם הקשה - ולא רק בנפגעי העבירה הישירים שחוו טלטלה קשה אשר ערערה את יסודות חייהם, אלא בסדר החברתי ובתחושת הביטחון של הכול - מצדיקים מיצוי הדין עם מבצעייהם.

ערעור זה מצטרף לסדרת ערעורים שהוגשו מטעם המערערת העוסקים בפרעות על רקע גזעני שהתרחשו בהיקף מבעית באותה התקופה. כפי שיפורט להלן, המערערת סבורה כי יש למצות את הדין עם מבצעי עבירות מעין אלו שהן מהחמורות שבדין.

רקע עובדתי

1. ביום 30.8.21 הוגש כתב אישום נגד המשיבים, המייחס להם עבירות רבות הקשורות בהתפרעות האלימה מושא האישום הראשון לכתב האישום. למשיבים 2 ו-5 יוחסו גם עבירות נוספות בגין השתתפותם בהתפרעות האלימה מושא האישום השני.

2. לפי עובדות כתב האישום, במהלך חודש מאי, בו חל חודש הרמאדן, התרחשו בארץ התפרעויות ותקיפות אלימות ממניע גזעני על אזרחים וכוחות המשטרה והביטחון. בה בעת התקיימה מערכה צבאית בין מדינת ישראל לבין ארגון חמאס ברצועת עזה, אשר כונתה מבצע "שומר חומות", ובמהלכה האוכלוסייה האזרחית במדינה הייתה נתונה תחת מתקפה של אלפי טילים.

בלילה שבין יום 10.5.21 ליום 11.5.21 התרחשו הפרות סדר, חסימות צירי תחבורה וידוויי אבנים לעבר כלי רכב, בצומת לקיה בכביש 31 ובכביש 6, המשמש ציר תחבורה מרכזי בו נוסעים רכבים במהירות רבה.

תואר, כי סרטונים של הפרות הסדר שהתחוללו ברחבי הארץ, פורסמו ברשתות החברתיות ועודדו מתקהלים רבים להגיע ולהשתתף.

עוד תואר, כי המשיבים 1, 2 ו-5 הם בני דודים, וכי יש להם קרבה משפחתית למשיבים 3 ו-4.

3. לפי עובדות האישום הראשון, בלילה שבין יום 10.5.21 ליום 11.5.21, הגיעו המשיבים יחד עם אחרים שזהות חלקם ידועה, לאזור המהומות והפרות סדר שהתחוללו בכניסה ליישוב לקיה ולמקטע מכביש 6 הסמוך (להלן: "הכביש"). יחד עם עשרות אחרים, חברו המשיבים לחסימת הכביש, ליידוי מספר רב של אבנים לעבר כלי רכב שנסעו בכביש 6, תקפו את נהגי כלי הרכב שנסעו במקום ואף הציתו חלק מכלי הרכב. כל זאת ממניע אידיאולוגי-לאומני, ובמטרה לעורר פחד או בהלה בציבור, כאשר במעשיהם היה סיכון ממשי לפגיעה חמורה בגופו של אדם ובבטיחות הציבור.

במהלך האירועים המתוארים לעיל, המשיבים 2, 3, 4, 5-1 חברו עם אחרים רבים וחסמו את הכביש בצוותא חדא, באמצעות צמיגים שהונחו על הכביש, ואף הובערו בהמשך. כתוצאה מהחסימה, מספר משאיות נאלצו לעצור ולעמוד על הכביש. המשיבים 1, 2 ו-5 יידו אבנים כלפי מספר כלי רכב שהתקרבו למקום החסימה, ונהגים שזיהו את החסימה בזמן, הצליחו לבצע פניית פרסה ולהימלט מהמקום.

ר.צ. (להלן: "נפגעת העבירה 1") הגיעה ברכבה סמוך למקום החסימה, וכאשר נאלצה להאט את מהירות נסיעתה בשל החסימה, החלו המשיב 5 ואחרים לצעוק "יהודייה יהודייה". בתגובה, חלק מהאחרים החלו ליידות אבנים לעבר רכבה של נפגעת העבירה, ממרחק מטרים ספורים, ונפגעת העבירה 1 נאלצה לעצור את רכבה. בעודה יושבת ברכב, המשיכו המשיבים 1, 2 ו-5 יחד עם אחרים

ליידות אבנים לעבר רכבה בכוונה להטיל בה נכות או מום או לגרום לה לחבלה חמורה. לאחר שאחד מנהגי המשאיות שהיו במקום נחלץ לעזרת נפגעת העבירה 1 ומילט אותה מהמקום במשאיתו, בוכה ומפוחדת – המשיכו המשיבים 3, 4 ו-5 ליידות אבנים על רכבה וגרמו לו נזק רב, כך שדלת הרכב נעקרה ממקומה וחלונות הרכב והמראה נופצו. לאחר מכן, המשיבים 1 ו-4 נטלו נייר טואלט שהיה ברכבה של נפגעת העבירה, ויחד הבעירו אותו וניסו להצית את הרכב באמצעותו. משלא הצליחו, הסיעו את הרכב לעבר הצמיגים הבעורים והרכב נשרף כליל. המשיב 5 צילם את ההצתה בסרטון וידאו באמצעות הטלפון הנייד, ובהמשך הופץ הסרטון ברשתות החברתיות.

סמוך לאחר מכן, נסע T.T, אזרח תאילנדי (להלן: "נפגע העבירה 2") ברכבו והגיע סמוך למקום החסימה. משנאלץ להאט את נסיעתו, המשיבים 1, 2 ו-3 יחד עם אחרים, יידו אבנים לעבר רכבו ממרחק קצר בכוונה לפגוע בנוסע בנתיב תחבורה או בכלי תחבורה או לסכן את בטיחותו, ובכוונה להטיל בנפגע העבירה 2 נכות או מום או לגרום לו לחבלה חמורה. זאת, בסברם בטעות כי מדובר באזרח יהודי. כתוצאה ממעשיהם, נפגע העבירה 2 עצר את רכבו ונותר לשבת בו והמשיב 3 ניסה לפתוח את דלת הרכב כדי לתקוף את נפגע העבירה 2, אך לא הצליח ואחרים הוציאו אותו מרכבו. אז, המשיב 1 ואחרים איגפו את נפגע העבירה 2 ובצוותא חדא תקפו אותו באגרופים ובמכות, והמשיב 1 בעט בכתפו. בעודו מותקף, המשיב 1 לקח מנפגע העבירה 2 את הטלפון הנייד שלו וריסק אותו, כדי שלא יוכל להזעיק את המשטרה למקום, ומי מהאחרים שנכחו במקום שדד מנפגע העבירה 2 את ארנקו שהכיל את משכורתו בסך 4,000 ₪. בשלב זה, נהג משאית שהיה במקום הסביר למתפרעים כי לא מדובר ביהודי, ובשל כך המשיב 2 ביקש להניח לנפגע העבירה 2. אז, שוחרר נפגע העבירה 2 לדרכו והצטרף לנהג משאית שהובילו לתחנת הדלק הסמוכה, ולאחר שהלך ברגל מספר שעות, ניידת משטרה הבחינה בו והובילה אותו לבית החולים. שם, נמצא כי נחבל בידו ונגרמה לו נפיחות באמה הימנית בחלקה הפרוקסימלי, וחתך שנסגר. רכבו של נפגע העבירה 2, שנותר במקום ההתפרעות, הוצת גם הוא על ידי המשיב 1 שהובילו לעבר הצמיגים הבעורים.

סמוך לאחר מכן, הגיע ע.א (להלן: "נפגע העבירה 3") ברכבו סמוך למקום החסימה, ואחרים רבים החלו לצעוק "יהודי יהודי". המשיבים 1, 3 ו-4 יחד עם אחרים רבים יידו לעבר רכבו אבנים רבות ממרחק קצר ובעודו נוסע, בכוונה לפגוע בנוסע בנתיב תחבורה או בכלי תחבורה או לסכן את בטיחותו, ובכוונה להטיל בנפגע העבירה 3 נכות או מום או לגרום לו לחבלה חמורה. כתוצאה מיידוי האבנים, אחת משמשות הרכב נופצה ונפגע העבירה 3 עצר את רכבו. בעת שאחרים המשיכו לרגום את רכבו באבנים, המשיב 3 עלה על הפגוש הקדמי של הרכב והטיח אבן גדולה לעבר השמשה הקדמית, בכוונה להטיל בנפגע העבירה 3 נכות או מום או לגרום לו לחבלה חמורה. משניסה נפגע העבירה 3 להזעיק את המשטרה באמצעות הטלפון הנייד שלו, המשיב 1 חטף ממנו את המכשיר מבעד חלון הרכב השבור ושבר אותו. כאשר ניסה להתקשר למשטרה ממכשיר נוסף, המשיב 1 שבר גם אותו. המשיב 1 איים על נפגע העבירה 3 שיצא מהרכב באומרו כי ברשותו אקדח, אך נפגע העבירה 3 פחד וסירב לצאת, והמשיבים 1, 3 ו-4 המשיכו להשליך לעבר רכבו אבנים, שעה שניסה להגן על פניו באמצעות מקל. המשיב 4 זרק אבן לעבר החלון האחורי של הרכב, בעוד שנפגע העבירה 3 יושב בו, וניפץ את השמשה, והמשיב 3 זרק אבן גדולה לעבר החלון הקדמי הימני של הרכב, וניפץ את השמשה. אז, הגיעה ניידת משטרה למקום וחילצה את נפגע העבירה 3 כשהוא מדמם וסובל מחבלות וחתכים בפניו ובראשו, והובילה אותו לבית החולים סורוקה. שם, נמצא כי נפגע העבירה

3 סובל מסימני חבלה ביד שמאל, נפיחות ורגישות, סימני חבלה קלים ורגישות בשתי הברכיים וריבוי חבלות ראש.

המשיבים הפסיקו את מעשיהם רק לאחר שהגיעו כוחות משטרה רבים למקום.

4. לפי המתואר בעובדות האישום השני, באותו לילה, עובר לאירועים מושא האישום הראשון, המשיבים 2 ו-5 החליטו להצטרף להפגנה למען מסגד "אלאקצא" ו"שייח ג'ראח", שהתקיימה בכניסה ליישוב שגב שלום. המשיבים 2 ו-5 עטו מסכות על פניהם והצטרפו להפרות הסדר שהתחוללו במקום, נעמדו במרחק של 10-20 מטרים מהשוטרים שהוזעקו למקום ויידו לעברם מספר אבנים. לאחר שהמשטרה השתמשה באמצעים לפיזור הפגנות, עזבו המשיבים 2 ו-5 את המקום והצטרפו למהומות מושא האישום הראשון.

... העתק כתב האישום המתוקן מצורף ומסומן "א".

5. ביום 6.7.2023 הורשעו המשיבים לאחר ניהול הוכחות בעבירות הבאות: המשיב 1 הורשע בעבירות של יידוי אבנים לפי סעיף 332א(ב) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין" או "החוק") – מספר עבירות; מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329א(1) לחוק ביחד עם סעיף 37 לחוק המאבק בטרור, תשע"ו-2016 (להלן: "חוק המאבק בטרור"); מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329א(2) לחוק ביחד עם סעיף 37 לחוק המאבק בטרור; הצתה לפי סעיף 448א(א) רישא לחוק – שתי עבירות; חבלה במזיד ממניע גזעני לפי סעיפים 413 ו-144 לחוק – שתי עבירות; היזק בזדון לפי סעיף 452 לחוק – שתי עבירות; והתפרעות לפי סעיף 152 לחוק.

המשיב 2 הורשע בעבירות של יידוי אבנים לפי סעיף 332א(ב) לחוק; מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329א(2) לחוק ביחד עם סעיף 37 לחוק המאבק בטרור; מעשה פזיזות ורשלנות ממניע גזעני לפי סעיפים 338א(3) ו-144 לחוק; חבלה במזיד ברכב ממניע גזעני לפי סעיפים 413 ו-144 לחוק; התפרעות לפי סעיף 152 לחוק – שתי עבירות; ניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 274(1) ו-25 לחוק.

המשיב 3 הורשע בביצוע עבירות של מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329א(1) לחוק ביחד עם סעיף 37 לחוק המאבק בטרור; מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329א(2) לחוק ביחד עם סעיף 37 לחוק המאבק בטרור; מעשה פזיזות ממניע גזעני לפי סעיף 338א(3) ו-144 לחוק; חבלה במזיד ממניע גזעני לפי סעיף 413 ו-144 לחוק – שתי עבירות; התפרעות לפי סעיף 152 לחוק.

המשיב 4 הורשע בביצוע עבירות של מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329א(1) לחוק ביחד עם סעיף 37 לחוק המאבק בטרור; הצתה לפי סעיף 448א(א) רישא לחוק; מעשה פזיזות ורשלנות ממניע גזעני לפי סעיפים 338א(3) ו-144 לחוק; חבלה במזיד ממניע גזעני לפי סעיף 413 ו-144 לחוק – שתי עבירות; התפרעות לפי סעיף 152 לחוק.

המשיב 5 הורשע בעבירות של יידוי אבנים לפי סעיף 332א(ב) לחוק העונשין; מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329א(2) לחוק ביחד עם סעיף 37 לחוק המאבק בטרור; מעשה פזיזות ורשלנות ממניע גזעני לפי סעיפים 338א(3) ו-144 לחוק; חבלה במזיד ברכב ממניע גזעני לפי

סעיפים 413 ו-144 לחוק; התפרעות לפי סעיף 152 לחוק – שתי עבירות; ניסיון לתקיפת שוטר
בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 274(1) ו-25 לחוק.

6. בהכרעת דין רחבת היקף שאימצה את עיקרי האישום שהוגש נגד המשיבים עמד בית המשפט קמא הנכבד על חומרת האירועים שיוחסו למשיבים, השלכותיהם והעיתוי בו בוצעו. נקבע, בין היתר, כי הוכח שהמעשים שבוצעו על ידם היו מעשי טרור אשר בוצעו מתוך מניע לאומני או אידיאולוגי ובמטרה לעורר פחד ובהלה בציבור.

... העתק הכרעת הדין מצורף ומסומן "ב".

7. ביום 31.12.23 נשמעו הטיעונים לעונש בעניינם של המשיבים 1, 2 ו-5, וביום 7.1.24 נשמעו הטיעונים לעונש בעניינם של המשיבים 3 ו-4. במסגרת הטיעונים לעונש העידה נפגעת העבירה 1 והוגש תסקיר בענייניו של נפגע העבירה 3. כמו כן, הוגשו רישום פלילי של המשיב 1, גזרי דין והחלטת ממונה בעניינו. מטעמו של המשיב 1 הוגשו מסמכים רפואיים ואבות המשיבים 2 ו-5 העידו.

8. מהראיות שהוגשו בנוגע לפגיעה שנגרמה לנפגעי העבירה עלה כי האירועים האמורים נחו בעיניהם כמסכני חיים, פרוצים ואכזריים, וטלטלו את עולמם.

בתסקיר בענייניו של נפגע העבירה 3, צוין כי אירוע הפגיעה הוביל לטלטלה קשה בחייו, סדק את כוחותיו ומשאביו האישיים, וכי התקיפה הפתאומית והאכזרית כלפיו נחוותה אצלו כ-"אימת מוות" והטביעה חותמה על כלל תפקודי חייו, אשר כעת מאופיינים בחשדנות, פגיעות, תחושת חרדה ובדידות. מאז האירוע הוא מגלה תסמינים פוסט טראומטיים והוכר כנכה בשיעור של 20%.

בעדותה של נפגעת העבירה 1 תוארו התחושות הקשות והפחד שחשה בזמן שהותקפה על ידי המון זועם. "הייתי בטוחה שאני הולכת למות והיה לי ברור שאין שום דרך שאני אצא משם. הייתי בטוחה שאם אני אצא מהאוטו ואם לא, הם בטוח יהרגו אותי. לא רק שאני חוויתי את זה שאני לבד, התחושה שלי הייתה שאני פשוט הולכת למות. אני ישבתי בתוך האוטו ואנשים קפצו לי על השמשה..." (פר' הטיעונים לעונש מיום 31.12.24 עמ' 201). כן, תיארה נפגעת העבירה 1 את הנזקים הכבדים שנגרמו לרכושה לרבות הצתת רכבה, את הקושי שחוה בתפקוד היום יומי מאז קרות האירוע, וציינה כי מאז כמעט ואינה עובדת ואף נמנעת מלהגיע לארץ ומשתדלת להישאר אצל בנה המתגורר באיטליה.

9. טיעוני המערערת לעונש הוגשו בכתב ובמסגרתם עמדה המערערת, בין היתר, על היקף האירועים והפגיעה הנרחבת שנגרמה מהם. המערערת הדגישה את העיתוי החמור והתכנון שקדם למעשים, את המניע הגזעני שבמעשי המשיבים והנזק הכבד שנגרם לנפגעי העבירה – אשר עשוי היה להיות אף חמור יותר אלמלא הופסקו המעשים על ידי כוחות המשטרה שהגיעו למקום. עוד עמדה המערערת על חלקו היחסי והמשמעותי של כל אחד מהמשיבים בביצוע העבירות, על הענישה הנוהגת בעבירות בהם הורשעו בהן מעשי טרור ועל הצורך בהטלת עונשים חמורים בנסיבות אלו.

10. בשים לב לנסיבות האמורות ולחלקו המובדל של כל אחד מהמשיבים עתרה המערערת למתחמים נפרדים לכל משיב באישום הראשון, וביחס למשיבים 2 ו-5 עתרה למתחם נפרד בגין האישום השני.

בעניינו של המשיב 1 עתרה המערערת למתחם הנע בין 12 ל-15 שנות מאסר ; בעניינו של המשיב 2 עתרה המערערת למתחם הנע בין 8 ל-11 שנות מאסר ; וביחס למשיבים 3 ו-4 עתרה המערערת למתחם הנע בין 9 ל-12 שנות מאסר.

11. המשיבה התייחסה בנוסף למיקומו של כל אחד מהמשיבים בתוך המתחם – בשים לב לאמור בתסקירים השונים, עבר פלילי (ככל שהיה) ומידת האחריות שנטלו.

בעניינו של המשיב 1, אשר היה מעורב בתקיפת כל נפגעי העבירה, עתרה המערערת למקם את עונשו באמצע המתחם, בין היתר משיקולי הרתעה אישית ולהטיל עונש של 13.5 שנות מאסר וענישה נלווית לרבות פיצויים לנפגעת העבירה 1 ולנפגע העבירה 3.

ביחס למשיב 2, בשים לב לעולה מהתסקירים שנערכו בעניינו ולקבלת האחריות המוגבלת, עתרה המערערת להציב את עונשו מעט מתחת לאמצע המתחם, ולהטיל עליו 9.5 שנות מאסר וענישה נלווית לרבות פיצוי גבוה לנפגעת העבירה 1 בגין האישום הראשון, ו-12 חודשי מאסר בפועל ומע"ת בגין האישום השני – סה"כ 10.5 שנות מאסר בפועל.

ביחס למשיב 3, אף הוא על בסיס העולה מהתסקירים שנערכו בעניינו בנוגע לקבלת אחריות מוגבלת והעדר שיתוף פעולה עם הליכים טיפוליים, עתרה המערערת למקמו מעט מתחת לאמצע המתחם ולהטיל עונש של 10.5 שנות מאסר וענישה נלווית לרבות פיצוי גבוה לנפגעי העבירה 1 ו-2.

ביחס למשיב 4, התייחסה המערערת לתסקירים שהוגשו בעניינו, לפיהם המשיב לא קיבל אחריות על המעשים בהם הורשע ולא נתרם מהליכי הטיפול בהם שולב, חרף הצהרתו כי מעוניין בכך. לפיכך, עתרה המערערת למקמו מעט מתחת לאמצע המתחם, להחמיר בעונשו משיקולי הרתעה אישית, ולהטיל עונש של 10.5 שנות מאסר בפועל וענישה נלווית לרבות פיצוי גבוה לנפגע העבירה 3.

בעניינו של משיב 5 אשר היה קטין בעת ביצוע המעשים, עמדה המערערת על כך שקטניות אינה מהווה חסינות מפני ענישה ראויה וכי לנוכח מעורבותו באירועים נכון להרשיעו ולהטיל עליו עונש מאסר. זאת, גם בשים לב למפורט בתסקיר שירות המבחן לפיו לקח אחריות ראשונית בלבד על מעשיו. המשיבה עתרה לפיכך להשית עליו עונש של 7 שנות מאסר בפועל, מע"ת ופיצוי גבוה לנפגעת העבירה.

12. ב"כ המשיב 1 טען שמתחם העונש ההולם בעניינו של מרשו נע בין 20 ל-35 חודשי מאסר, ועתר להטיל עליו 25 חודשי מאסר בפועל בלבד לצד עונשים נלווית. במסגרת טיעונו התייחס לנסיבות חייו המורכבות לרבות למצבו הרפואי- מנטלי, אשר לטעמו יש להן קשר ישיר לביצוע העבירות, עד כדי כך שזה פעל כפי שפעל בשל מצבו זה, שנכפה עליו, מבלי שתהיה כוונה אמיתית מאחורי מעשיו. כמו כן, נטען כי המשיב 1 מבין את השלכות מעשיו, מביע עמדות מתונות ואף הודה שנכח באירוע ויידה אבנים. עוד נטען, כי לא היה ממארגני הפרעות וכי מעשיו מוקדו בפגיעה ברכוש ולא באדם.

13. בפתח דבריו ביקש ב"כ המשיבים 2 ו-5 סליחה מנפגעת העבירה, בשמם של המשיבים, ותיאר כי המשיבים 2 ו-5 מצרים ומתביישים על החלק שנטלו באירועים, וכי משפחותיהם הורו לו לנהל את ההליך באופן קצר ותכליתי, תוך הבעת חרטה עמוקה על המעשים. בטיעונו עמד על הפער בין

המעשים הקשים שביצעו המשיבים לבין היותם בחורים צעירים ממשפחות נורמטיביות, והגדיר את האירוע כ"ליקוי בנוף חייהם של הנאשמים ומשפחותיהם", אשר חונכו על ערכים של דו קיום ונגררו אחר ההסתה שעברה באותם ימים ברשתות.

ביחס למשיב 5 נטען כי יש פוטנציאל ממשי לשיקום, זאת, נוכח גילו, טיב מעורבותו באירועים, לקיחת האחריות בחקירה ובמשפט והתנהלותו מאז. בנוסף, נטען כי המשיבים 2 ו-5 לקחו אחריות מלאה על מעשיהם החל משלב החקירה, וניהלו הליך אך בעניין מחלוקת משפטית. נוכח האמור, עתר ב"כ המשיבים להרשיע את המשיב 5 בדין ולהטיל עליו 9 חודשים של עבודות שירות, פיצוי לנפגעת העבירה 1 והתחייבות.

ביחס למשיב 2, נטען כי היה מעורב רק בחלק מאירועי התקיפה ובאירועים המתוארים באישום השני שאינו חמור מאוד. כן נטען כי מדובר באירוע ספונטני שלא יזם המשיב 2, שתוצאותיו אינן ברף הגבוה. נוכח האמור עתר ב"כ המשיב למתחם של 18 עד 36 חודשי מאסר וביקש למקמו בתחתית המתחם, בשל היותו בחור צעיר, נורמטיבי ונעדר עבר פלילי ונוכח טענתו כי התסקירים שהוגשו בעניינו החמיצו את פוטנציאל השיקום.

14. בתום הדיון, פנו המשיבים עצמם לבית המשפט:

המשיב 1 הביע חרטה על המעשים שביצע וטען כי למד מהטעות שעשה. כשנשאל על ידי בית המשפט על מה הוא מצטער, השיב כי "אני משיב שאני לא זוכר. אני יודעת שאני הייתי שם ואני מצטער. אין לי מה להוסיף". (פר' הטיעונים לעונש 31.12.23 עמ' 214).

המשיב 2, אף הוא הביע חרטה על מעשיו ומסר כי הוא מצטער ומתבייש, וביקש מבית המשפט לראות את התהליך שעבר מאז. לשאלת בית המשפט על מה הוא מצטער, ענה המשיב 2 כי "אני משיב שאני הייתי בהפגנה, סגרתי כביש, זרקתי אבנים על רכבים עומדים והפרעתי לעבודה של משטרה. אני מפחד שאני יכנס למקום שאין לי מה ללמוד ממנו דברים טובים." (פר' הטיעונים לעונש 31.12.23 עמ' 214).

גם המשיב 5 הביע חרטה וביקש סליחה מנפגעת העבירה, מהמדינה, מבית המשפט ומאביו. בדבריו, הדגיש כי היה קטין וכי לא חשב על מעשיו, ולשאלת בית המשפט על מה הוא מצטער, ענה כי מצטער על שהיה בהפגנה ועל העבירה החמורה בה הורשע.

15. בדיון שנערך בעניינם של המשיבים 3 ו-4, טען אף בא כוחם כי מדובר היה באירוע ספונטני, שהמשיבים לא ארגנו או יזמו אלא שבו נסחפו אחר אחרים, ועמד על הפער בין המעשים בהם הורשעו לבין היותם אנשים צעירים ונורמטיביים המבקשים להשתלב בחברה. נוכח האמור עתר למתחם הנע בין 18 ל-40 חודשי מאסר ביחס למשיבים 3 ו-4, עתר למקום בתחתית המתחם והפנה לפסיקה.

בתום הדיון, שני המשיבים מסרו לבית המשפט כי לו יכלו לחזור בזמן, לא היו הולכים להפגנות, וכי אינם מחזיקים בדעות נגד המדינה או נגד יהודים (פר' הטיעונים לעונש מיום 7.1.24 עמ' 218-219).

- ... העתק פרוטוקולי דיוני הטיעונים לעונש מימים 31.12.23, 7.1.24 מצורפים ומסומנים "ג"- "ד".
- ... העתק תסקיר נפגע העבירה מצורף (במעטפה) ומסומן "ה".
- ... העתק תסקירי המשיבים מצורפים (במעטפה) ומסומנים "ו"- "יד".
- ... העתק רישומו הפלילי של המשיב 1 מצורף ומסומן "טו".

גזר הדין

16. בגזר הדין שניתן ביום 29.1.24 תיאר בית המשפט את האירועים מושא כתב האישום כלקוחים מ"ימים אפלים", שקשה לקבלם כתמונת מציאות במדינת ישראל: "מציאות שבה ביקשו הנאשמים ואחרים לקעקע את זכותו של יהודי, כל יהודי, לחיות בביטחון בביתו הלאומי, במולדתו, במדינת ישראל". בגזר הדין עמד בית המשפט קמא הנכבד על החומרה היתרה בביצוע המעשים בימים בהם מדינת ישראל הייתה בעיצומה של מערכה צבאית אל מול ארגון טרור לאומני שאינו מכיר בקיומה, והודגשה הפגיעה הנרחבת בערכים מוגנים רבים, במרקם החיים המשותף של האוכלוסייה הבדואית והאוכלוסייה היהודית ובחוסן חברתי. נקבע כי המשיבים חסמו ציר תנועה מרכזי ופגעו בחופש התנועה, גרמו לסיכון ממשי לנוסעים בציר זה ככלל ולנפגעי העבירה בפרט ואף פגעו במעשיהם בביטחון המדינה.

17. בית המשפט עמד בגזר הדין על חלקו המובחן של כל אחד מהמשיבים בערב הפרעות, והדגיש, בפרט, את החומרה היתרה בעבירת חבלה בכוונה מחמירה, עבירה מכוונת אשר העונש שעומד לצידה הוא עד 20 שנות מאסר, בדומה לעבירה של ניסיון רצח – שאף מוחמר במעשה טרור. כן הודגש, הנזק הכבד לנפגעי העבירה וההשלכות הנרחבות על חייהם.

18. בגזר הדין ניתן משקל לריבוי העבירות והקורבנות; לתכנון המקדים שהתבטא, בין היתר, בהבאת הצמיגים לחסימת הציר ויידוי האבנים על הרכבים לאחר בירור מוצאם של הנוסעים; לנזקי הגוף, הנפש והרכוש שנגרמו לנפגעי העבירה; לשימוש בנשק קר; לאופי ההתפרעויות ועיתוין ולפוטנציאל הנזק הרב. נקבע כי המעשים פגעו פגיעה חמורה בערכים מוגנים רבים. דגש ניתן למניע הגזעני במעשה המשיבים, לעובדה שכל אחד מהמשיבים הורשע לפחות בעבירה אחת שמהווה מעשה טרור, ולחומרה היתרה הנובעת מהעיתוי בו בוצעו העבירות, שאינו רק מקשה על כוחות הביטחון העסוקים במאבק באויב מבחוץ, אלא מעצים את הפגיעה בביטחון ובסדר הציבורי ומחריף את המתיחות בין הקבוצות השונות במדינה.

19. מנגד, לזכות המשיבים נקבע כי פעלו כחלק מהמון ללא אינדיקציה שהיו מיוזמי או מארגני ההתפרעויות, כי האווירה הכללית השפיעה על מעשיהם וכי הנזקים הגופניים שנגרמו לנפגעי העבירה לא היו חמורים באופן יוצא דופן. כן ניתן משקל לגילם הצעיר בעת ביצוע המעשים, והיות המשיב 5 קטין, ולפגיעה של עונש המאסר בהם ובמשפחתם. בית המשפט עמד על כך שלמשיבים 2-5 אין עבר פלילי ועל כך שעברו הפלילי של המשיב 1 אינו מכביד, על חלוף הזמן ועל הנסיבות האישיות כפי שפורטו בתסקירים שהוגשו. ביחס למשיבים 2 ו-5 שקל בית המשפט לקולא את כך שלא כפרו בכל המיוחס להם והיו נכונים לקדם את ההליך.

20. בשים לב לאמור, קבע בית המשפט מתחם הולם לכל אחד מהמשיבים וגזר את עונשם לפי הפירוט הבא:

א. בעניינו של המשיב 1 נקבע מתחם הנע בין 9 ל-13 שנות מאסר והוטלו עליו העונשים הבאים: 10 שנות מאסר, בניכוי ימי מעצרו הקשורים בתיק זה בלבד; 12 חודשי מע"ת למשך 3 שנים שלא יעבור עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע; 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבר עבירת אלימות או רכוש מסוג עוון; פיצויים בסך 50,000 ₪ – 25,000 ₪ לנפגעת העבירה 1 ו-25,000 ₪ לנפגע העבירה 3.

ב. בעניינו של המשיב 2 נקבע מתחם של 7 עד 9 שנות מאסר והוטלו עליו העונשים הבאים: 7.5 שנות מאסר, בניכוי ימי מעצרו הקשורים בתיק זה בלבד; 12 חודשי מע"ת למשך 3 שנים שלא יעבור עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע; 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבר עבירת אלימות או רכוש מסוג עוון; פיצויים בסך 15,000 ₪ לנפגעת העבירה.

ג. בעניינו של המשיב 3 נקבע מתחם של 7 עד 9 שנות מאסר והוטלו עליו העונשים הבאים: 7.5 שנות מאסר, בניכוי ימי מעצרו הקשורים בתיק זה בלבד; 12 חודשי מע"ת למשך 3 שנים שלא יעבור עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע; 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבר עבירת אלימות או רכוש מסוג עוון; פיצויים בסך 40,000 ₪ – 15,000 ₪ לנפגעת העבירה 1 ו-25,000 ₪ לנפגע העבירה 3.

ד. בעניינו של המשיב 4 נקבע מתחם של 7 עד 9 שנות מאסר והוטלו עליו העונשים הבאים: 7.5 שנות מאסר, בניכוי ימי מעצרו הקשורים בתיק זה בלבד; 12 חודשי מע"ת למשך 3 שנים שלא יעבור עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע; 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבר עבירת אלימות או רכוש מסוג עוון; פיצויים בסך 25,000 ₪ לנפגע העבירה 3.

ה. בעניינו של המשיב 5 הוטלו העונשים הבאים: 3 שנות מאסר, בניכוי ימי מעצרו הקשורים בתיק זה בלבד; 12 חודשי מע"ת למשך 3 שנים שלא יעבור עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע; 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבר עבירת אלימות או רכוש מסוג עוון; פיצויים בסך 15,000 ₪ לנפגעת העבירה.

... העתק גזר הדין מצורף ומסומן "טז".

מכאן הערעור.

נימוקי הערעור

21. המערערת תטען, כי העונשים שהטיל בית משפט קמא הנכבד על המשיבים, אף שהם ממושכים, אינם הולמים את חומרת האירועים והיקפם עליהם עמד בגזר דינו. מדובר בפרעות ממש שכוונו כלפי יהודים, בנתיב דרך מרכזי במדינת ישראל, על ידי המון מוסת אלים ואכזרי. וכל זאת, בשעת מערכה צבאית. המערערת תטען, כי אירועים מסוג זה, **בייחוד בהיקף שלפנינו**, מצדיקים הטלת ענישה מחמירה אשר יהא בה כדי לבטא את עוצמת הפגיעה בערכים המוגנים הרבים ובפרט הפגיעה בסדר החברתי ובביטחון המדינה.

22. מהכרעת הדין עולה תמונה קשה שבה המון מוסת ואלים חסם ציר תנועה מרכזי בשעות לילה, אף באמצעות צמיגים בוערים ויידוי אבנים, פרק כל עול וערך סלקציה בין הנהגים על בסיס גזעני. נהגים יהודים - או כאלו שזוהו בטעות כיהודיים - חוו אימת מוות, סכנת חיים של ממש.

23. המשיבים, על פי מעשיהם, היו חלק מאותו המון מוסת ואכזרי, במעגל הפנימי של אותה התפרעות מתמשכת. מעשיו המובחנים של כל אחד מהם, תרמו את שלהם "להבערת השטח" ולהפצת אימה ופחד על נפגעי העבירה ועל הציבור כולו.

24. כך, המשיב 1 נטל חלק כמעט בכל שלבי הפרעות. ביידוי האבנים כלפי נפגעת העבירה 1 והצתת רכבה; בלינץ' שבוצע בנפגע העבירה 2, אותו איגף ותקף, יחד עם אחרים, בעט בכתפו וריסק את הטלפון הנייד שלו ולאחר מכן היה מעורב גם בהצתת רכבו; ובתקיפה הברוטאלית של נפגע העבירה 3 שכללה גם הרס במזיד של שני טלפונים ניידים שלו בהם ניסה לעשות שימוש ולהזעיק את המשטרה בבעתה.

המשיב 2 השתתף ביידוי האבנים כלפי נפגעת העבירה, אישה מבוגרת אשר כל חטאה שזוהתה כיהודייה, ואשר נרגמה ממרחק קצר עד לחילוצה על ידי נהג משאית; לקח חלק בחסימת הציר באמצעות הבערת צמיגים שהונחו על הכביש; יידה אבנים על כלי רכב ממרחק לא רב ואף השתתף בהתפרעות נוספת במסגרתה ניסה בין היתר לתקוף שוטר בנסיבות מחמירות, כפי שתואר באישום השני לכתב האישום.

המשיב 3 אף הוא היה מעורב כמעט בכל שלבי הפרעות. ביידוי האבנים על רכבה של נפגעת העבירה; בתקיפה של נפגע עבירה 1; ובייחוד בלט חלקו הדומיננטי בלינץ' כלפי נפגע עבירה 2, כאשר בשעה שההמונים צובאים על רכבו של נפגע עבירה 2, הלה עלה על מכסה המנוע של רכבו, והשליך אבן גדולה על השמשה הקדמית ואף יידה אבן גדולה מאוד לעבר החלון שלצד נפגע העבירה 3 ממרחק של פחות ממטר וניפץ את השמשה.

חלקו של המשיב 4 בא לידי ביטוי, בין היתר, בלינץ' האכזרי שביצע יחד עם אחרים בנפגע העבירה 3, בכך שיידה אבנים על רכבו מטווח קצר, אשר פגעו ופצעו את נפגע העבירה 3 – שניצל, כזכור רק הודות להגעת כוחות משטרה למקום, וביידוי האבנים והצתת רכבה של נפגעת העבירה.

המשיב 5 לקח חלק בחסימת הכביש ויידוי האבנים על הרכבים העוברים בציר ובפרט, גם על נפגעת העבירה 1 שחולצה לבסוף מהמקום על ידי אחר כאמור, ובנוסף השתתף בהתפרעות נוספת, יחד עם המשיב 2, אשר בגין כך הורשע בין היתר בניסיון לתקיפה שוטר בנסיבות מחמירות, כפי שתואר באישום השני.

25. כאמור, נפגעת העבירה 1 חולצה על ידי נהג משאית שנכח במקום. נפגע העבירה 2 שוחרר רק לאחר שנהג משאית אחר שנכח במקום הבהיר כי לא מדובר ביהודי, וההמון חס על חייו. ואילו הלינץ' שבוצע בנפגע העבירה 3, פסק רק בשל הגעת כוחות משטרה למקום. ברי לכול, כי תוצאות המעשים משולחי הרסן שביצעו המשיבים יכלו להיות חמורות הרבה יותר, אלמלא התערבותם של אחרים.

26. המערערת תטען כי מעשי המשיבים הם מן החמורים שבדין, ועונשם צריך להלום זאת. מעשיהם נועדו להטיל פחד ואימה על הציבור בכללותו ולערער על הסדר החברתי ועל תחושת הביטחון

במרחב הציבורי. בבסיס המעשים ניצב מניע לאומני המערער על מרקם החיים העדין המשותף של הקבוצות השונות, ועל סדרי המשטר הדמוקרטי (ע"פ 8469/99 אביגדור אסקין נ' מדינת ישראל, נה (2) 65(2001), והעיתוי בו בוצעו, בעיצומה של מערכה צבאית ושעה שמתחולל גל תקיפות בין אזרחים על רקע לאומני, נותן אספקט חומרה משמעותי נוסף.

27. מעשיהם של המשיבים שזורים במעשי ההמון. הם היו חלק מהמעגל הפנימי של הפורעים, תרמו לשלהוב ההמון והיוו חלק מרכזי מהשתלשלות אירועים אכזרית בה ביקשו לפגוע ביהודים באשר הם יהודים. המערערת תטען כי חומרת מעשיהם של המשיבים נובעת גם מהדינמיקה של ההמון המוסת, כאשר כל מעשה של אדם בודד הופך להיות חלק מנחשול של אלימות, מוסיף ומשלהב את ההמון שסביבו. לפיכך, תטען המערערת כי יש לראות במעשיהם מכלול אחד שהוביל לפגיעות הקשות בנפגעי העבירה בגוף ובנפש, וכבר נקבע כי:

"בית משפט זה עמד לא אחת על החומרה הגלומה בעבירות התפרעויות המוניים, אשר מציבות סכנה ישירה וממשית לחיי אדם, ואף עלולות להוביל לפגיעות רציניות בגוף ורכוש. לפיכך, נקבע כי יש לנקוט במדיניות ענישה אשר תרתיע ותסן התפרעויות העלולות לסחוף המון רב ולצאת מגדר שליטה (ע"פ 7211/04 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 10 לפסק דינה של השופטת א' פרוקציה [פורסם בנבו] [13.3.2006]). עמד על כך בית משפט זה בפרשה אחרת: "התפרעויות של המוניים בכלל ועל רקע לאומני בפרט, צריכות לזכות לתגובה עונשית קשה וכואבת, יהיה מוצאם של המתפרעים אשר יהיה. כך נוהגת מדינת חוק, וכך זכאים לצפות כל הבאים בשעריו של בית המשפט" (ע"פ 2285/05 מדינת ישראל נ' חמד, פסקה 7 [פורסם בנבו] [5.12.2005] (להלן: עניין חמד)). הדבר נכון ביתר שאת כאשר העבירות בוצעו ממניע גזעני, שמהווה נסיבה מחמירה שבכוחה להכפיל את עונשו של מבצע העבירה..." [ע"פ 901/22 מדינת ישראל נ' מוחמד אסווד (נבו) 24.02.2022] (להלן: "עניין אסווד").

28. המערערת תטען כי חסימת הכביש כשלעצמה – ציר תנועה מרכזי – היא בעלת חומרה מיוחדת. פגיעתה בחופש התנועה רבה והיא יוצרת סיכון לעוברים בדרך ומטילה בהלה ופחד. כאמור, נהגי משאיות רבים נאלצו לעצור את נסיעתם ולעמוד בציד הכביש, נהגים אחרים אשר הגיעו למקום נמלטו, ויש לשער שהיקף החסימות וההתפרעויות שפורסמו אף בכלי התקשורת בשעתו, הביאו אזרחים להימנע משימוש בצירי דרך מרכזיים ככביש 6. וזאת, על אחת כמה וכמה כאשר המטרה לשמה נועדה החסימה היא יצירת "מלכודת" לאיתור ותקיפת נהגים ממוצא מסוים.

29. המערערת תטען כי לא ניתן ביטוי מספק לכך שמעשי המשיבים היוו מעשי טרור שמטרתם הטלת אימה ופחד, להחמרת הענישה ביחס למעשי מעין אלו לפי סעיף 37 לחוק המאבק בטרור ולפסיקת בית משפט נכבד זה לפיה אין להנחות עוד לפי מדיניות הענישה שנהגה עובר לכניסתו של חוק המאבק בטרור לתוקף, ולהותיר את הוראות החוק בבחינת "משפט עלי ספר".

30. על החשיבות שביישום מצוות המחוקק על החמרת הענישה ועל עליית מדרגה במאבק בטרור במישור המשפט הפלילי עמד בית המשפט הנכבד כך:

"ביום 23.6.2016, פורסם ברשומות חוק המאבק בטרור – תוצרה הסופי של מלאכת חקיקה שנמשכה כעשור (ראו: נעמה פויכטונגר "חוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016 – כאבי גדילה" שורשים במשפט 911 (2020)). החוק נועד להרחיב ולחדד את ארגז הכלים של רשויות החוק במלחמת החורמה שמנהלת מדינת ישראל נגד תופעת הטרור, על מורכבותה ופניה הרבות והמסוכנות. יחד עם הכלים השונים שנוספו לארגז, ביקש המחוקק להתוות מדיניות ענישה מחמירה בעבירות טרור. לצד עבירות חדשות שנקבעו, נקבעה בסעיף 37 לחוק הוראת החמרה כללית, לפיה "העובר עבירה שהיא מעשה טרור [...] דינו – כפל העונש הקבוע לאותה עבירה אך לא יותר מ-25 שנים" (למעט מקרים חריגים המפורטים בסעיף). התפיסה שביסוד החמרת הענישה, היא שהיותה של עבירה מסוימת 'מעשה טרור' כהגדרתו בחוק, הריהי "נסיבה מחמירה אינהרנטית"; יחודן של עבירות אלו מצדיק "הדגשה מיוחדת הן של תכלית ההרתעה בענישה, והן של עיקרון הגמול" (ראו: דברי הסבר להצעת חוק המאבק בטרור, התשע"ה-2015, ה"ח הממשלה 1066, 1104).

הנה כי כן, המחוקק הורה על החמרת הענישה ועל עליית מדרגה במאבק בטרור במישור המשפט הפלילי. ואם זוהי מצוות המחוקק, הרי שתפקידו של בית המשפט – ליישמה. לא נוכל אפוא להנחות את עצמנו עוד לפי מדיניות הענישה שנהגה עובר לכניסתו של חוק המאבק בטרור לתוקף, ולהותיר את הוראות החוק בבחינת משפט על ספר, 'הלכה ואין מורין כן' (ראו גם: ע"פ 1382/19 אבו ח'דיר נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (22.01.2020))" (ע"פ 1466/20 מדינת ישראל נ' פלוני, בפס' 11-12 (22.7.20)) [ההדגשות אינן במקור].

31. המערערת תוסיף ותטען כי עונש המקסימום הקבוע לצד עבירת חבלה בכוונה מחמירה, בה הורשעו כלל המשיבים, מי בניסיון, מי בגרימת חבלה של ממש ומי גם וגם (לצד עבירות נוספות), 20 שנות מאסר, מבטא את עמדתו הערכית של המחוקק ביחס לחומרת העבירה ומחייב ענישה מחמירה מזו שנגזרה על המשיבים. בעוד שהורשעו בנסיבות טרור, העונש המקסימלי עומד על 25 שנות מאסר.

32. וכבר נקבע, כי ביצוע עבירות על רקע לאומני במדינת ישראל, ובפרט בעת קיומה של מערכה צבאית נגד אויב מחוץ, פוגע במרקם החיים המשותפים העדין והשברירי, מעמיק את האיבה בין הקבוצות השונות ומערער על סדרי המשטר הדמוקרטי וכי מעשים כאלו **"...עלולים להגביר מתח וללבות שנאה בין קבוצות שונות באוכלוסייה. הם זורעים פחד וחוסר בטחון בקרב הציבור, ופוגעים בערכים של סובלנות, שוויון ודו-קיום. המעשים פוגעים ברקמה העדינה של החיים במשותף במדינה"**. כן נקבע כי **"ראוי אפוא שמתחם הענישה, ועונשם של המשיבים בתוכו, ייתן ביטוי גם לפגיעה המשמעותית בערכים חברתיים אלה"**. (ע"פ 5794/15 מדינת ישראל נ' שלמה טויטו, פס' 14 (נבו 31.01.2016) (להלן: **"עניין טויטו"**); עוד ראה ע"פ 3981/14 פלוני נ' מדינת ישראל (נבו 03.08.2014); ע"פ 5469/13 פלוני נ' מדינת ישראל (נבו 13.04.2014) (להלן: **"עניין פלוני"**)).

33. עוד תטען המערערת, כי מעשים מהסוג שביצעו המשיבים גורמים לפגיעה חברתית נרחבת מעבר לפגיעה הגלומה במעשים עצמם. החומרה היתרה והייחודית הנובעת מביצוע עבירות אלימות על רקע אידיאולוגי, לא כל שכן מעשי טרור, קיבלה ביטוי גם בפסקי דין רבים של בית משפט נכבד זה. כך, נקבע כי מדובר במעשים **"בזויים בהיבט המוסרי"** (ע"פ 3981/14 פלוני נ' מדינת ישראל, בפס' 9 (3.8.14)); אשר **"עלולים להגביר מתח וללבות שנאה בין קבוצות שונות באוכלוסייה"**,

"זורעים פחד וחוסר בטחון בקרב הציבור, ופוגעים בערכים של סובלנות, שוויון ודו-קיום", ואשר "פוגעים ברקמה העדינה של החיים במשותף במדינה" (עניין טויטו בפס' 14 לפסק דינו של כב' השופט צ' זילברטל (31.1.16)); מעשים שטמון בהם פוטנציאל של נפיצות, במובן הדומה לעבירת ההצתה ש"תחילתה ברורה וסופה סימן שאלה מטריד" (בש"פ 5959/14 אדיב אסרף נ' מדינת ישראל, בפס' 4 (21.9.14)); עבירות ה"מסכנות את מרקם החיים בחברה דמוקרטית" (רע"פ 5024/14 אלמקיס נ' מדינת ישראל, בפס' 10 (28.7.15)); ואף "חותרות תחת עצם מהותנו, הן כמדינת חוק הן כמדינה יהודית ודמוקרטית" (עניין פלוני בפס' יז).

34. המערערת סבורה כי העיתוי הרגיש בו בוצעו העבירות, בזמן של גל תקיפות אלימות בין אזרחים על רקע לאומני וגזעני, לא קיבל ביטוי דיו בגזר הדין. ויודגש כי לא דומה ביצוע מעשה אלימות ממניע לאומני-אידיאולוגי במצב רגיעה, לביצוע המעשה במצב שבו "השטח תוסס", והיה מקום ליתן לכך משקל משמעותי.

35. המערערת תטען כי העונש שנגזר על המשיבים לא נתן משקל דיו לפגיעה החמורה בנפגעי העבירה כתוצאה מאירועי הלינץ' שבוצעו בהם. נפגעי העבירה חוו אימת מוות מידי ההמונים וחייהם השתנו, באופן טבעי, ללא היכר.

וידגש, כי האירועים החמורים לא נצרבו רק בנפשם ובגופם של נפגעי העבירה, אלא נצרבו בתודעתם של כל העוברים בסמוך למקום החסימה אשר זיהו את החסימה בזמן ונמלטו מהמקום, של נהגי המשאית שנאלצו לעצור באמצע נסיעתם בכביש וחלקם אף נחלצו לעזרתם של נפגעי העבירה, ואף בתודעה של אזרחים ישראלים רבים – נוכח השנאה, האכזריות והאלימות שהתפרצו אז.

המערערת תטען, כי שגה בית המשפט קמא הנכבד כאשר לא נתן משקל מספק להיקפן חסר התקדים של הפרעות, משכן והפגיעה הנרחבת שלהן בנפגעי העבירה, ברכושם, ובאחרים.

36. המערערת תטען כי באירוע כה חמור המאופיין בתכנון מקדים, חסימה של ציר מרכזי, התפרעות אלימה, יידוי אבנים, וביצוע מעשי טרור של תקיפה אלימה וחסרת רחמים ממניעים לאומניים, במטרה ליצור בהלה ופחד בקרב הציבור ובכוונה להטיל נכות או מום או לגרום לחבלה חמורה בשלושת נפגעי העבירה – יש למצות את הדין עם המבצעים, לא כל שכן עם מי שלקח חלק מרכזי באלו, כמשיבים בענייננו. המערערת סבורה כי מיצוי הדין עם המשיבים יעביר מסר חשוב אשר יתרום למלחמה בתופעה בזויה זו, בה המון זועם מבקש לפגוע באזרחים תמימים אך על רקע לאומני-גזעני, ובכך להגביר את השנאה ולפגוע במרקם החיים העדין הקיים במדינה.

37. המערערת סבורה כי העונשים שהוטלו על המשיבים לא מבטאים דיים את היבטי החומרה הרבים במעשיהם – את ריבוי העבירות, נסיבות ביצוען, ריבוי הקורבנות, הנזקים שנגרמו, הפגיעה בערכים המוגנים, העיתוי ופוטנציאל הנזק האדיר הטמון במעשים מסוג אלו. כן, סבורה המערערת כי לא ניתן ביטוי דיו לחלק שנטלו המשיבים בשלהוב ההמון ולחומרתה של ההתפרעות האלימה, אשר כללה גם חסימה מסוכנת של ציר מרכזי וגם פגיעה חמורה ברכושם של נפגעי העבירה.

38. המערערת תטען כי שגה בית המשפט כאשר נתן משקל לכך שהמשיבים לא היו מיוזמי ומארגני האירוע. מהכרעת הדין עולה באופן ברור כי המשיבים הגיעו באופן מכוון למקום החסימה במטרה

לקחת חלק בהתפרעות האלימה, ליצור פחד ובהלה בקרב הציבור ולפגוע ביהודים אך באשר היותם יהודים. המערערת תטען, כי העובדה שלא היו מיוזמי ההתפרעות מלכתחילה אינה בעלת משקל רב באירוע שטיבו החמור נובע מסחף ההמון המוסת. המערערת תוסיף ותטען כי בית המשפט קמא לא נתן משקל דיו לתכנון שקבע כי קדם למעשיהם ובא לידי ביטוי ביידוי האבנים לאחר "סלקציה" שנעשתה לצורך ברור האם מדובר בנהג יהודי, ובסיוע של הבאת צמיגים לחסימת הכביש (כולם מלבד המשיב 1), וכי יש לראות באלו כביטוי של יוזמה וארגון.

39. כאמור, הודות להגעת כוחות משטרה למקום ואחרים שנכחו במקום, הנזקים הגופניים שנגרמו לנפגעי העבירה אינם ברף החמור. ואולם, שגה בית המשפט בכך שזקף את רף הפגיעות לזכותם של המשיבים, בעוד שלא חדלו ממעשיהם מבחירה ואילולא היו "מפריעים" להם לבצע את זממם, סביר להניח כי תוצאות מעשיהם היו חמורות עד מאוד הן ביחס לשלושת נפגעי העבירה, והן ביחס לקורבנות פוטנציאליים נוספים שהיו עשויים להיקלע למקום החסימה.

40. אכן, המשיבים כולם צעירים ומרבייתם אינם בעלי עבר פלילי, ואולם המערערת תטען כי יש ליתן לכך משקל מוגבל בלבד. עבירות מסוג זה כידוע, מבוצעות פעמים רבות דווקא על ידי צעירים, ואפילו קטינים. כפי שעולה מהתסקירים שהוגשו בעניינם, מעדויות קרוביהם, מהמסמכים שהוגשו ואף מהדברים שאמרו המשיבים עצמם בבית המשפט במסגרת הטיעונים לעונש – מדובר בצעירים שגדלו במשפחות נורמטיביות, חסרי עבר פלילי (מלבד המשיב 1), אשר הביעו עמדות מגנות ביחס לפגיעות ממניעים גזעניים או נגד הממסד ושאיפות נורמטיביות. חרף האמור, בחרו המשיבים לבצע את שביצעו, לקחו חלק באירוע אלים וקיצוני במסגרתו תקפו אזרחים חפים מפשע, אך על רקע מוצאם היהודי, באופן שלוח רסן וחסר רחמים. לא זו אף זו, המשיבים לא לקחו אחריות מלאה על מעשיהם גם לאחר הרשתתם, לא שיתפו פעולה עם הליכים טיפוליים ושירות המבחן לא בא בהמלצה שיקומית בענייניו של אף אחד מהמשיבים.

41. מכל מקום, תדגיש המערערת כי בהתאם לפסיקת בית המשפט הנכבד, נסיבות אישיות בנסיבות העניין, נסוגות מפני שיקולי הגנה על הציבור וביטחונו ומפני שיקולי הרתעת היחיד והרבים: "אין גם להתעלם מכך שהעבירות בוצעו על רקע אידיאולוגי-לאומני, כחלק מגל אלימות וטרור אשר פקד את המדינה. במקרים מעין אלו נדחים שיקולים אחרים מפני שיקולי ההרתעה" (ע"פ 3511/17 מדינת ישראל נ' עומר אבו ריא (נבו) 17.09.2017); עוד ר' למשל ע"פ 577/22 מדינת ישראל נ' אוחנינה, פסקה 10 [פורסם בנבו] (6.3.2022); ע"פ 3793/18 פלוני נ' מדינת ישראל (נבו) 03.05.2020; עניין אסווד).

42. ביחס למשיב 5, תטען המערערת כי שגה בית המשפט קמא במשקל הרב שנתן להיותו קטין בגזירת עונשו ובפרט שעונשו של המשיב 2, אשר היה בגיר צעיר והורשע באותן העבירות ובאותן הנסיבות, כפול מהעונש שהוטל בענייניו של המשיב 5. המערערת סבורה כי חרף שיקול הדעת הרחב הניתן לבית המשפט והמתחייב בענישת קטינים, אין עילה לאבחנה המצדיקה פער משמעותי כל כך בין השניים. נוכח חומרת המעשים, נסיבות ביצועם והרשתתו בעבירה אחת של מעשה טרור (לצד עבירות נוספות) – שיקולי השיקום ככלל ושיקולי הקטינות בפרט נסוגים משיקולי ההרתעה והגמול בענייניו ויש להטיל על המשיב 5 עונש חמור משהוטל.

43. המערערת תטען לסיכום, כי יש להחמיר את עונשם של המשיבים במידה ניכרת. העונשים שהוטלו על המשיבים לא מבטאים את ריבוי העבירות, ריבוי הקורבנות, חומרת הנסיבות, החסימה של כביש מרכזי, ההתפרעות האלימה, אירועי הלינץ' שבוצעו בנפגעי העבירה ואת היעדר הרחמים והאכזריות שאפיינו את מעשיהם של המשיבים. כמו כן, העונש לא מבטא את החומרה המיוחדת הנובעת ממניעיהם הלאומניים של המשיבים ומכוונתם לגרום לחבלה חמורה בנפגעי העבירה, אך בשל היותם יהודים, כמו גם את הפגיעה הרחבה בציבור כולו ובמרקם החיים המשותף והעדין בין האוכלוסייה הערבית-בדואית והאוכלוסייה היהודית, דווקא בעתות משבר, כאשר מתערערת תחושת הביטחון מפנים ומחוץ.

היום, 14 מרץ, 2024

ד' אדר ב, תשפ"ד

רחל מטר

מנהלת המחלקה הפלילית

פרקליטות המדינה